

21. ΙΣΤΟΡΙΑ ΙΣΤΙΟΠΛΟΙΑΣ

Ο άνθρωπος ανακάλυψε την προωθητική δύναμη του αέρα πολύ αργότερα από τότε που ανακάλυψε τη ναυσιπλοΐα. Στην αρχή χρησιμοποιούσε ως προωθητική δύναμη τα κουπιά. Τα πρώτα πανιά, κατά πάσα πιθανότητα, ήταν δέρματα ζώων που τα άπλωναν οι προϊστορικοί άνθρωποι για να στεγνώσουν πάνω σε μονόξυλα. Κάποτε παρατήρησαν, ότι ο άνεμος που χτυπούσε πάνω στα δέρματα από πίσω, προωθούσε τα μονόξυλα. Αργότερα άρχισαν να κατασκευάζονται τα υφασμάτινα πανιά.

Την πρώτη ιστορική αναφορά για πανιά την έχουμε από αιγυπτιακές ζωγραφιές, γύρω στα 4.000 π.Χ., όπου εικονίζονται σκάφη με τετράγωνα πανιά. Τα σκάφη με αυτά τα πανιά έπλεαν μόνο στα πρύμα και στα δευτερόπρυμα.

Αργότερα, οι Φοίνικες και οι Έλληνες βελτίωσαν την ιστιοπλοϊκή τέχνη και κατασκεύασαν πλοία και πανιά, με τα οποία μπορούσαν να πλέουν και στην πλαγιοδρομία.

Οι Βυζαντινοί ανακάλυψαν τα τριγωνικά πανιά, τα «**λατίνια**». Μια μεγάλη εφεύρεση, η οποία όμως δε μπόρεσε να τους οδηγήσει στα όρτσα.

Η πλεύση στα όρτσα έγινε πραγματικότητα, αρκετά αργότερα, στο Μεσαίωνα, με τη σχεδίαση του πηδαλιού προσαρτημένου στο ποδόσταμα. Εδώ σβήνει πλέον οριστικά η βασιλεία του κουπιού ως κύριο προωθητικό μέσο. Τα σκάφη μπορούν τώρα να απομακρύνονται από την ακτή με ολιγάριθμα, σχετικά, πληρώματα. Έτσι αρχίζουν και οι μεγάλες εξερευνήσεις.

Με τον καιρό, από τότε μέχρι σήμερα, όσο εξελίσσονται πανιά και σκάφη, τόσο μικραίνει η γωνία ως προς τον άνεμο που μπορούν να πλεύσουν τα σκάφη στα όρτσα, και τόσο αυξάνει η ταχύτητά τους. Στο 19ο αιώνα εμφανίζονται τα περίφημα **Clippers**, τα οποία είχαν οξεία πλώρη και πρύμνη, πολλά πανιά, και ανέπτυσσαν μεγάλες ταχύτητες. Οι σχεδιαστές τους θυσιάσαν τα πάντα στο βωμό της ταχύτητας, ακόμα και τους αποθηκευτικούς χώρους.

Σήμερα, η ιστιοπλοΐα έχει μείνει μόνο ως μέσο ψυχαγωγίας. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι έπαυσε να εξελίσσεται η ιστιοπλοϊκή τέχνη. Τόσο τα σύγχρονα πανιά, όσο και τα σκάφη είναι σχεδιασμένα με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, για να έχουν τέλεια υδροδυναμική και αεροδυναμική, και κατασκευάζονται με διάφορα συνθετικά υλικά για να είναι ελαφριά και ανθεκτικά.